

No. 251

Cena prenumeraty:
w Łodzi
Kwartalnie Mk. 120.
Miesięcznie „ 40.
za roznośnienie
3.00 fen. miesięcznie.
Z przesyłką poczt.
Kwartalnie Mk. 155.
Miesięcznie „ 45.
Poza Łódź egz. 2.10
W Ameryce 1/2 dolar.
miesięcznie.

KALENDARZYK
Środa, Tomasz B. W.
Czwartek, Tekli P. M.
Piątek, N. M. P. oo wyk. niew.

**Pamiętajcie
o żołnierzu
w okopie.**

REDAKCJA
w ŁODZI.
Al, Kościuszki Nr 41
TELEFON 28.

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Środa, dnia 22 września 1920 roku.

Z Warszawy i z biur ogłoszeń, ogłoszenia do Rozwoju przyjmują wyłącznie „Reklama Polska”

Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofiar administracja nie odpowiada

CENA OGŁOSZEŃ: Przed tekstem mk. 4 w tekście mk. 5 za tekstem 3 mk. nekrologi mk. 3 za wiersz petitowy. Drobnie ogłoszenia 50 fen. za wyraz; Komunikaty mk. 3.—Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Stronica przed tekstem w tekście dla ogłoszeń podzielona na sześć lamów za tekstem na 5 lamów. W tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi tylko na 2, 4, lub 6 lamów. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w ZGIERZU u p. Łacha Klesk.

**KINO
POLONIA**

I-sza

serja „

Czerwony As

16 Konstantynowski 16

w roli gł. **Marjo Walcamp** — oszałamia grą — Tchu złapać n'e można. Trwoży — zachwyca — oślniewa. Największe arcydzieło am-ryki.

Tragiczna powaga chwili — i zainscenizowana idylla.

W ostatnim n-rze donosiliśmy już o zerwaniu rokowań polsko litewskich w Kalwarji. Rozbiły się one o zacięty upór Taryby. Rząd litewski wyraził bowiem zgodę na pokój, ale pod tym warunkiem, że podobnie jak wojska litewskie wycofałyby się na linię Focha, mieliby także Polacy cofnąć swe wojska na równą odległość od linii dzisiejszego frontu; utworzony w ten sposób pas neutralny (na który składałaby się czysto polska część Suwalszczyzny) pozostałaby pod zarządem polsko-litewskim.

Nie jest to ubijaniem sprawy na istic żydowską modłę? Nie mogąc zabranym Polsce stron (i to prawda kufaka bolszewickiego, nie własnego) ująć nadal w swem ręku, wdaje się Taryba w agi. Nie powinno to nikogo dziwić: należy tylko wziąć pod uwagę, że wiceministrem spraw zagranicznych w rządzie kowieńskim jest syjonista Rosenbaum! Nie widzimy więc tamże najmniejszego zrozumienia dla moralnej strony kwestji, bo lud kolo Sejna i Suwałk jest polski i tylko Polska ma, rzekłbym: od Boga dane prawo do tej ziemi. Litwini traktują przeciwnie kraj ten i lud jako obiekt kramarski.

Delegaci nasi, stojąc na straży honoru narodowego, byli zmuszeni poprostu zerwać rokowania.

Rząd polski okazał wobec Taryby najdalej posunięte pokojowe usposobienie. Radziła mu to Koalicja i — widzi obacicie skutki tej uległości wobec istic żydowsko-aroganckich pretencji rządu litewskiego. Musi u Ententy sija okoliczności nastąpić reakcja w zapamiętaniach; zaczyna też Koalicja coraz krytyczniej zapairywać się na Tarybę, pobudki jej i cele, zaczyna zaglądać za kulisy tak zwanej polityki litewskiej.

Znamennym pod tym względem jest głos p. Karola Bonafone'a w pęczynim „Echo de Paris”. M. i pisze ów publicysta: „Jest to rzeczą niezbędną, ażeby w Paryżu zdano sobie sprawę z bijącej w oczy łączności między Li-

twą a bolszewikami i z niebezpieczeństwa wojskowego, które z tego wynika dla Polski. Jeżeli koncentracja wojsk będzie się na Litwie dalej odbywała, to bezpieczeństwo Polski wymagać będzie marszu na Wilno i być może zajęcia Kowna — marszu, zajęcia, któreby nie przesądzały dyplomatycznego uregulowania sprawy (Naturalnie nie takiego jak na Śląsku Cieszyńskim! — przyp. red.) Również jak można faworyzować Litwę przez przyznanie jej Wilna, co byłoby zadaniem ciosu w serce narodowi polskiemu.”

Tak więc samą siłą okoliczności kwestja Wilna wpływa obecnie na porządek obrad międzynarodowych, przyczem można zauważyć znaczne przesunięcie się opinji na naszą stronę, i to także angielskiej, co jako bardzo charakterystyczny fakt szczególnie należy podkreślić. Jedno z najwpływowszych pism angielskich zwalcza pretensje Litwinów do dawnego grodu Gedymina, akcentując, że nie historyczne względy, ale dzisiejszy stan rzeczy winien być decydujący; tak samo umotywowane byłyby n. p. pretensje Anglików do portu Calais lub innych ziem francuskich, które kiedyś w wiekach średnich mieli w swem posiadaniu.

Konsekwencje swego postępowania winni Litwini ponieść w pełnej mierze, tem więcej, że zagraża nam, „dzięki” nim właśnie, nowa inwazja bolszewicka, którą wspomagają ze swej strony wzmożeniem akcji militarnej.

Dość zestawić ostatnie komunikaty polskiego sztabu generalnego.

„Stwierdzono, że Litwini wzmacniają obsady zajmowanych linii i ściągają z głębi kraju dalsze posiłki, co najlepiej ilustruje szczerość ich pokojowych zamiarów” (komunikat z 18 bm.)

„Bardzo znaczne siły nieprzyjaciel (bolszewicy) koncentruje nad Niemnem” (komunikat z 19 bm.) — a więc na terytorjum, oddanem Litwinom przez rząd sowiecki z lekkim sercem, bo nie jego to własność przebie, a pozatem on właśnie z Niemcem jest, jak dotąd, rzeczywistym panem Litwy.

Wreszcie komunikat naszego naczelnego dowództwa z dnia 20 b. m. akcentuje już poniekąd jedność akcji wojskowej Taryby i bolszewików: „Litwini gromadzą świeże siły na linii rzeki Maryszny. Przybycie nowych dywizji sowieckiej armji na front Niemna zostało potwierdzone”.

Charakterystycznym jest, że pierwszą wła-

dzą litewską, która się przeniosła do Wilna, jest litewski sztab generalny. Dae to do myślenia.

Czas nałgi do działania. Gdy wojska nasze w tryumfalnym pochodzie oczyszczają resztę G. licji Wschodniej z plugawych hord barbarzyńskich i na Wołyniu zwycięsko kroczą naprzód, zapewne ze względów czysto strategicznej, a nie politycznej natury, — gromadzą się nad Niemnem chmury, z których może każdej chwili uderzyć grom.

Wie o tem dobrze nasze dowództwo, bo podkreśla to arcywymownie, choć lakonicznie, jak na żołnierza przystało, w swych ostatnich komunikatach z frontu.

C veant consules..

Niechaj dopilnują konsulowie, aby Rzeczpospolita nie poniosła szwanku.

Już po napisaniu artykułu otrzymuję komunikaty następującej treści:

LION. 21 9. (PAT) Na posiedzeniu publicznem w poniedziałek rano zajmowała się rada Ligi narodów konfliktem polsko-litewskim oraz sprawą wysp Alandzkich. Po przemówieniu przedstawiciela Litwy, który zakomunikował, iż rząd jego nie omisszka ratyfikować propozycji, przyjętych na posiedzeniu rady w sobotę, zabrał głos Paderewski; przedstawiciel Polski „Journal de Debats” podaje, że w silnych słowach skonstatował on przedewszystkiem, iż konflikt między Litwą a Polską nie istnieje już więcej, oraz oddał hold wczorajszemu przeciwnikowi, a dzisiejszemu koledze. Powiedział dalej, iż wczoraj zakomunikował telegraficznie swojemu rządowi tekst przyjętej rezolucji i że wobec tego rząd polski poweźmie wszelkie konieczne zarządzenia celem wykonania propozycji, przyjętych przez radę Ligi narodów.

Kiedy Paderewski zaznaczył, że należy teraz sobie powinszować rozwiązania sporu, powstał ze swego miejsca Waldemaras, reprezentant Litwy, zbliżył się do swego kolegi polskiego i obaj przedstawiciele uścisnęli sobie serdecznie dłoń. Wzruszająca ta scena wywołała gorące oklaski całego audytorjum.

REZOLUCJA RADY LIGI NARODÓW.

PARYŻ. 20 9. Dnia 20 b. m. rano nastąpiło uroczyste zamknięcie publicznej sesji Rady Ligi Narodów, na którym ogłoszono wyrok w sprawie polsko-litewskiej.

Litwini mają ewakuować terytorja oraz uznać na razie linię z dnia 8 grudnia 1919 r., którą dotąd odrzucał.

Została powzięta następująca rezolucja: Rada Ligi Narodów aprobując referat reprezentanta Belgji postanowiła:

1) uważając natychmiastowe zaprzestanie wo-

LUDWIK WIŚNIEWSKI

pomocnik kasjera towarowego St. Łódź-Kaliska

Zmarł 20 września r. b. przeżywszy lat 59 nabożeństwo żałobne odbędzie się w kaplicy na Radegeschu w czwartek 23:9 o godz. 19 rano. Wyprowadzenie zwłok nastąpi z tejże kaplicy, te goż dnia o godzinie 5 popołudniu. Na smutne te obrzędy zapraszają krewnych i przyjaciół zmarłego

Rodzina i Koledzy.

skich, których liczba rośnie z dnia na dzień. Do oddziałów tych zgłasza się spore Polaków z odzyskanych terenów Wołynia.

Zwaga państw bałtyckich?

GDANSK 20—9 (PAT) Tutejsze dzienniki niemieckie donoszą z Rygi: Łotewski minister spraw zagranicznych Majerowicz oświadczył przedstawicielowi „Telegraphen Union”, że kraje bałtyckie zagrożone zarówno przez Rosję jak i przez Niemcy, muszą się bezwarunkowo ze sobą porozumieć: tylko takie porozumienie może im dać gwarancję ochrony ich interesów i spraw.

Następcy Milleranda.

(Od własnego korespondenta).

PARYŻ 21 | 9 Wybór Milleranda na prezydenta Rzeczypospolitej francuskiej zapewniony. Obecnie prasa omawia już kwestię objęcia stanowiska po Millerandzie, wskazując, że największe szanse posiadają: Poincare, Briand i Barhou.

Millerand będzie kandydował.

PARYŻ 20—9 (PAT) Według wszelkiego prawdopodobieństwa Millerand zgodzi się na postawienie swej kandydatury.

PARYŻ 20 | 9 (PAT) Od 2 dni ustawicznie czynione są kroki celem skłonienia Milleranda do zmiany obecnego stanowiska.

LYON 20 | 9 (PAT) 20 b. m. przyjął Millerand wielu deputowanych, którzy prosili go o przyjęcie kandydatury na prezydenta. Sądzą, że Briand objąłby w tym przypadku przydaną urzędowi.

Paryż zajęty wyborem prezydenta.

PARYŻ, 20 września. — Według kombinacji prasowych program Milleranda obejmuje, w razie jego wyboru na prezydenta:

- 1) ścisłe wykonanie zobowiązań reperacyjnych przez Niemcy;
- 2) polepszenie stosunków między rządem francuskim a rządem Lloyd George'a;
- 3) polepszenie stosunków między Francją a Niemcami, jeżeli Niemcy przestaną podważać traktat wersalski.

Bułgaria chce należeć do małej ententy.

NAUEN 20—9 (PAT) Rząd czeski otrzymał wiadomość, iż Bułgaria zasadniczo zgadza się na przystąpienie do małej Koalicji.

Bunt marynarzy ros.

Kopenhaga 19 | 9 (PAT) „National Tidende” donosi z Helsingforsu: Komendant rosyjskiej bolszewickiej floty bałtyckiej admirał Ratkownik wydał rozkaz mobilizacji. Marynarze odmówili ateli posłuszeństwa i zbuntowali się przeciwko admirałowi. Ratkownikowi kazał 100 marynarzy rozstrzelać i w ten sposób przywrócić porządek.

Propozycje Lloyd George'a dla Sowietów?

LJON 19 | 9 (PAT) Ze Sztokholmu donoszą, że Kamieniew oświadczył, iż wiezie ze sobą pewne propozycje Lloyd George'a, które przedłoży sowietom.

Stowarzyszenia współdzielcze.

LINDBY 21 | 9 Od 11 do 13 październi-

ka odbędzie się w Genewie międzynarodowa konferencja stowarzyszeń współdzielczych.

Zachęta do pracy.

NAUEN 21 | 9 (PAT) Z okazji poświęcenia tumu we Fryburgu, kanclerz Ferebach wygłosił mowę, w której wzywa naród niemiecki do zachowania spokoju i porządku do wykonywania obowiązków i pracy podnosząc, że jedyną wiarą i bojaźnią Bożą, są ostoja narodu niemieckiego i gwarancją jego lepszej przyszłości.

Protest Łotwy przeciw Litwinom.

RYGA 20 | 9 (PAT) Na ostatnim posiedzeniu konstytuandy łotewskiej podczas omawiania interpelacji legalczyków w sprawie najścia litwinów w Illuksztyńskim powiecie, przyjęto formułę Persinga, stwierdzającą, że uchylene się Litwinów od sądu rozjemczego, jest aktem nieprzyjaznym. Socjalista Mruder przypisywał winę zastrzeżenia polskiej orientacji rządu na co Mejerowicz odpowiedział, że jedyną orientacją rządu są interesy Łotwy.

Zaburzenia w Indjach.

POLDHU 21 | 9 (PAT) Z Allhaband donoszą, że wybuchło tam powstanie hindusów mahemetańskich.

Bolszewickie pogrożki.

LONDYN 20 | 9 (PAT) W depeszy do Litwina oświadczył Cziczerin, że Lloyd George nie powinien się skarżyć na to, jeżeli zerwanie rokowań politycznych wywoła wielki ruch przeciw Anglii w Azji.

Ameryka broni się przed anarchią.

AMSTERDAM 20—9 (PAT) Według doniesień dzienników z Londynu, w Ameryce zarządzone obławę przeciwko eksterministom wydał rozkaz aresztowania dowódców organizacji międzynarodowych robotników świata.

Bolszewizm przesł.

PRAGA 20—9 (PAT) „Venkov” donosi, że przywódca bolszewicko—czeski Muna udał się w towarzystwie kilkunastu agitatorów na Słowaczną w celu doprowadzenia tam do przewrotu bolszewickiego.

Przyszłość turecko—bolszewicka.

MOSKWA 20—9 (PAT) Enwer pasza wygłosił na kongresie w Baku mowę, w której chwalił rosyjskie sowiety jako jedyne szczerego przyjaciela Turcji i wysyłał do walki przeciw imperializmowi, z którejkolwiek strony on wyjdzie. Następnie odczytano orędzie Kemala paszy, które zawiera gwałtowne ataki przeciw Francji.

Stan obleżenia w całej Rosji.

WIEN 20 | 9 (PAT) Z powodu niepokojów antybolszewickich rząd sowiecki zawiesił nad wszystkimi rosyjskimi gubernjami stan obleżenia.

Starcia bolszewików z Rumunami.

LJON 19 | 9 (PAT) Wedle depeszy z Bukaresztu wojska bolszewickie próbowały kilkakrotnie przekroczyć Dalestr. Zostały jednak przez Rumunów odparte.

Zaniedbany strój Lloyd George'a

Jeden z dziennikarzy, — który niedawno rozmawiał w Lucernie z Lloydem Georgem nie może dość ukryć swego zdziwienia nad ubiorem tego wielkiego męża stanu, które jest „stare, zniszczone i w dodatku źle na nim leży”. Jedno z pism angielskich przypomina, że w tym zaniedbanu Lloyd George idzie wiernie za dyktando. Wielu bowiem angielskich dyplomatów uważało za punkt dumny i honoru nosić szczone odzienie.

Tak też np. lord Salisbury i książę Norfolkku współzawodniczą z sobą o sławę najgorzej ubranych członków Izby wyższej. Również Balfour odniósł raz niemały sukces na tem polu, gdy się ukazał w parlamencie w angielskich spodniach flanelowych, takieje koszuli i brązowych trzewikach tenisowych.

O angielskim polityku Thompsonie powiadają, że gdy przechadzał się ze swoim przyjacielem, pozdrowił go nadzwyczajnie i w jakimś wytwornie ubrany pan.

— Kto to? — spytał przyjaciel. — Zapewne książę rosyjski? — Nie — odparł Thompson, — to mój służący.

Okrucieństwo bolszewickie.

We wsi Niemirkach, pisze „Kurj. Warsz.” w gmieinie Jablonnie, w powiecie sokołowskim, szczególnie dała się we znaki ludność miejscowej „czerezwyczajka” bolszewicka. Dzielnie i skutecznie wspierała krwiożerczą „czerezwyczajkę” okrutna służba folkarczna, składająca się jak wiadomo z pupiłów pana Kwapińskiego, przewodniczącego

„Związku pracowników rolnych”, t. j. fernali. Fernalci ci wspierali katów bolszewickich wskazówkami, zachętą i pomocą, wydając w ręce bestjałskich morderców kilku rolników miejscowych, jako znicznawidzonych „obszarników”. Bolszewicy idąc za wskazówkami pupiłów pana Kwapińskiego, zamordowali kilkanaście osób.

Aby ustalić rodzaj śmierci, dokonano ekshumacji i stwierdzono urzędowo, że, przed zabiciem bolszewicy znęcali się nad swymi ofiarami w ohydny sposób. Dwa z pośród zamordowanych mieli rozcięte gardła i wyciągnięte przez ten otwór języki. Jednemu rozcięto usta do uszu i złamano szcękę; jednemu wylamano kilka zębów i wydarło serce.

Bolszewicy pastwali się nad bezbronną ludnością Siedlec. Między innymi pomagał im, donucyjował i wskazywał Bogu ducha winnych ludzi, niejaki Langowski, były sierżant milicji ludowej, powołanej do życia na początku r. 1919 przez pana Thugulta, ówczesnego ministra w gabinecie pana Moraczewskiego. Ojóż ten Langowski, zaraz po wkroczeniu bolszewików do Siedlec, wstąpił do „rewolucyjnego komitetu” (rewkomu) aresztował gnębli i nekai mieszkańców. Kilkanaście osób wdał w ręce oprawców bolszewickich. Później uciekł wraz z bolszewikami, ale wpadł w ręce naszych władz wojskowych w Mordach. Obek innych zbrodni, świadkowie naoczni zarzucają mu, że strzelał do naszego aeroplanu.

Langowskiemu oddano sąd doradny.

Nowe zjawisko natury wulkanicznej.

Trzęsienie ziemi w Kalabrii i Messynie. — Znaczenie obecnej katastrofy. — Nadspodziewane rozszerzenie się na obszar niewulkaniczny. — Nowy krater w Monte Pisanino. — Zjawisko, ważne dla badań wulkanicznych. Wulkany namulowe nie pochodzą z eruptywności wulkanicznej.

— Nowy krater, czy nowy wulkan? Trzęsienie ziemi w Liguryi, które poruszyło tak żywo opinię publiczną i pociągnęło tyle ofiar za sobą, nie należy jak pisze „Gazeta Wieczorna” do tych nierzadkich we Włoszech zjawisk seismicznych zależnych od pęknięcia skorupy ziemskiej czyli tak zw. wtrząszeń dyslokacyjnych. Wiemy, że Alpy zakretem w kształcie litery S przechodzą w Apininy, a te nowym zakretem przez Sycylię łączą się z łańcuchem Atlasu. We wnętrzu strona tego łuku z powodu przełomów kształtu również łukowego opadła nagle w kilku miejscach. Wielka część zachodniego Morza Śródziemnego ma brzeg powstały z takiego opadu. To nagle przerywanie Alp u zatoki Genueńskiej stanowi piękność Rivieri i jest warunkiem jej zaleń klimatycznych, chroni ją bowiem od ostrych wiatrów północnych.

JUŻ NIEODWOŁALNIE TYLKO DO 30 WRZEŚNIA 1920 ROKU I II

SPIESZ WIĘC I BACZ,

abyś BOŻE BRON nie został bez

Dyplomu Dobrego Obywatela Polski

Takim dyplomem na zawsze pozostanie

OBLIGACJA POZYCZKI ODRODZENIA

Dzieciom Twym nie zastąpi jej dla wykazania się przed potomnymi

POZYCZKA PRZYMUSOWA

którą POLSKA potrafi wydostać od złych i samolubnych obywateli.

Włochy należą do najbogatszych w trzęsienia ziemi krajów obszarów nad Morzem Śródziemnym, jak wykazał zestawień uczonych Barattas'a i Montessus de Ballores, a najczęściej Włochy południowe nawiedzane były trzęsieniem ziemi. Do najstraszniejszych należą: katastrofa w Kalabrii w r. 1783 i w Messynie w r. 1908 w której zginęło około 200.000 ludzi.

Tylko mały obszar na południowy wschód od Spiezina aż po Pizę i dalej aż poza Alpy apuańskie, był z początku dotknięty ostatniem trzęsieniem którego punktem środkowym stanowiła wioska Fivizzano. Później jednak zaczęły nadchodzić wiadomości o znacznym rozszerzeniu się trzęsienia na północ od Apenin i w rezultacie osiągnęło ono co do intensywności najwyższy stopień zwykłej skali.

Nader zadziwiająca dla geologów była wiadomość że w Monte Pisanino otworzył się krater z którego wznoszą się słupy ognia i dymu przyczem powietrze przesycone jest siarką.

Wielka mapa geograficzna Ligaryi sporządzona przez geologów Issel i Spujnabal, nie wymienia wcale Monte Pisanino. Wedle innych map jest to szczytowa część Alp Apuańskich na północny zachód od Carrary, słynej z swych marmurów i od Massy, która ma kilka wierzchołków na 1900 metrów wysokości i wykazuje ślady dawnych lodowców. Młodszych skał wulkanicznych, któreby wykazywały jakąś eruptywność (Stożek wskazujący wybuchy) brak zupełnie w tym łańcuchu gór, którego główna masa składa się z kamieni sedymentowych trzeciej formacji a z wapienia ich wytworzył się właśnie ów słynny marmur rzeźbiarski.

Byłoby zatem rzeczą nadzwyczajnie dziwną, gdyby w takim, wedle swej budowy geologicznej zupełnie niepodjętym obszarze wystąpiły w istocie zjawiska wulkaniczne.

Byłoby to zjawisko nadzwyczajnej wagi dla badań wulkanicznych i przyczyniłoby się do lepszego poznania mechanizmu wybuchów wulkanicznych. Z powodu nader rzadkich wypadków powstania nowych kraterów — dwa ostatnie były Monte Nuovo pod Neapolem w roku 1538 i Jorullo w Meksyku w r. 1759 — uczeni mają mało sposobności do zbadania tych zjawisk, a istniejące z dawnych czasów opisy są niedokładne i często fantastyczne.

Dzisiejsi uczeni opierając się na wielkich postępach wiedzy geologicznej są bardzo ostrożni, gdy idzie o stwierdzenie tak ważnego faktu jak powstanie nowego wulkanu.

Nie wykluczają więc możliwości że wybuch w Monte Pisanino da się sprowadzić do czynności tak zwanych wulkanów namulowych, jakie np. znajdują się także w pobliżu Parmy i Modeny i noszą też nazwę „salinello”. Gazy ziemne gdy natrafiają na wodę rozkładają pewne warstwy podziemia tworząc z nich namul, który zmieszany z olejem ziemnym i słoną wodą wybuchu z dość wielką siłą i z wielkim hukiem, poczem wylewa się jako niszczycielski czaśem strumień namulu. Wydobywające się przytem gazy zapalają się łatwo i tworzą czasem strumień na paraset metrów wysokie słupy ogniste. Wypadki takie znane są w Sycylii a także koło Baku i na Krymie. Trzęsienie ziemi może oczywiście czynności tych namulowych wulkanów, może im nawet stworzyć nowy krater, a ludność przerażona mówią wówczas o powstaniu nowego wulkanu.

KRONIKA

— ZWIĘKSZENIE OPŁAT STEMPLOWYCH.

Donosiliśmy już to w swoim czasie, że opłaty stempłowe zostały zwiększone obecnie przyłączamy komunikat urzędowy

— Ministerstwo skarbu zwraca uwagę, że opłaty stempłowe od podań wnoszonych do władz i urzędów administracyjnych, znajdujących się na obszarach byłego zaboru rosyjskiego, oraz od załączników do tych podań zostały z dniem 11 września podwyższone. Na marek 10 od podań, od których poprzednio opłata wynosiła marek 4 na marek 2 od załączników kosztujących dawniej 1 markę. Nieuiszczenie opłat pociągnie za sobą ten skutek, że podania nie będą załatwione.

— ZORGANIZOWANIE SIĘ FREBLANEK.

— Przez organizujący się związek zawodowy freblanek i wychowawczyń domowych złożony został do Ministerjum pracy statut do zarejestrowania.

W myśl statutu do zadań nowej organizacji zawodowej należy dążenie do polepszenia bytu ekonomicznego, obrona interesów i rozwój poziomu umysłowego i fizycznego freblanek i wychowawczyń domowych.

Do związku należeć może każdy bez różnicy przekonań, wyznania i narodowości.

Stojąc na stanowisku zasadniczym związków klasowych, organizacja nie przyjmuje na członków ani pracodawców ani pośredników.

— WSPÓLDZIELNIE KREDYTOWE.

Pośród działaczy na polu współdzielczości kredytowej poruszono myśl zwrócenia się do Sejmu z prośbą o szybkie uchwalenie przygotowanego już projektu prawa o współdzielniach. Czynione też są starania, aby stowarzyszenia kredytowe prowadziły pracę uświadamiającą wśród ludności w kierunku lokowania w stowarzyszeniach kredytowych gotówki zbywającej od koniecznych obrotów i potrzeb gospodarczych. Jako motyw podano to, że pieniądze leżące bezczynnie, nie tylko nie przynoszą korzyści, lecz są też powodem obniżenia się waluty.

— Z Ligi Akademickiej.

Zarząd Ligi Akademickiej urządza w nadchodzącą niedzielę kwestę „Dzień wrzosu” pod hasłem „Liga Akademickiej — żołnierzowi na froncie”. Zarząd prosi wszystkie koleżanki o niezwłoczne przybycie do biura, Przejazd 4, w celu wzięcia udziału w kwestie. W charakterze kwestarek, zarząd zaprasza również wszystkie łódzkie maturzystki.

— Utworzenie Korpusu Podoficerów.

Z rozporządzenia Rady Obrony Państwa ustanawia się w Wojsku Polskiem instytucję Podoficerów Zawodowych. Podoficerem Zawodowym można mianować każdego, kto po odbyciu obowiązkowej służby w wojsku zobowiąże się pisemnie do czynnej służby na

stanowisku Podoficera Zawodowego, na okres czasu do 12 lat, zaliczając czas poprzednio przez podoficera odbytej czynnej służby w wojsku. Postanawia się przytem cztery stopnie podoficerów zawodowych: 1) kaprala, 2) plutonowego, 3) sierżanta, 4) sierżanta sztabowego.

Podoficerowie zawodowi po odbyciu dziesięcioletniej służby uzyskują prawo do urlopu z pełnem uposażeniem na czas 6 miesięcy celem odbycia kursu albo praktyki, potrzebnej do uzyskania posady w służbie państwowej lub prywatnej.

— Powrót na stanowiska.

Ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego wzywa wszystkich nauczycieli i nauczycielki z powiatów ewakuowanych do na tychmiastowego powrotu do swoich szkół.

— Zjazd Psychjatryczny.

Termin zjazdu psychjatrycznego, zwoływanego przez Ministerstwo Zdrowia Publicznego, został przesunięty: obrady Zjazdu odbywać się będą w dniu 30 i 31 października oraz w dniu 1 listopada b. r.

Komitet Organizacyjny Zjazdu stanów dr. Tadeusz Gepner, dr. Stanisław Kopezyński, Prof. dr. Jan Mazurkiewicz, dr. Rafał Radziwiłłowicz, dr. Władysław Sterling. Adres Komitetu Organizacyjnego, do którego kierować należy dalsze zgłoszenia:

Ministerstwo Zdrowia Publicznego, Wydział IV (Psychjatryczny), Warszawa Al. Belwederska 2.

— Wóz chłopski, żydzi i granat.

(a) Dziś rano ul. Kilińskiego w stronę Górnego Rynku jechał wóz wiejski w deskach, zaprzęgnięty w parę koni Około Nr. 64 przy tejże ulicy wypadł z powyższego wozu na ziemię ręczny granat rosyjski. Na wozie tym siedziało 3 ch żydów w chałatach i furman również żyd. W sprawie tej wszczęto energiczne dochodzenie i pościg za wozem, a granat ręczny przesłano do V komisariatu Policji.

— Pod cmentarzami na Dołach.

(a) Wczoraj na Dołach, koło parkanu cmentarnego znaleziono dziecko żywe płci żeńskiej. Dziecko oddano chwilowo pod opiekę dozorcej tegoż cmentarza.

— Przejechany samochodem.

(a) Wczoraj przy zbiegu ulic Kilińskiego i Głównej samochód wojskowy najechał na żołnierza II wydziału sztabowego, Rasiaka Leona. Poszkodowanego przewieziono pogotowie ratunkowe do szpitala wojskowego

Wiecej stanowczości.

Ostatnimi czasy Polska Agencja Telegraficzna donosi niemal codziennie z ziem, odzyskanych przez Prusy na podstawie plebiscytu lipcowego o ucowych groźbach Charakteryzując je „Kurjer Poznański” słusznie powiada:

„Chodzi o wypędzenie Polaków z ziem odzyskanych przez Niemców w sposób tak radykalny, aby ani ślad polskości tam nie pozostał, przed wypędzeniem jednak dokonuje się pospolita grabież mienia polskiego przez rzeźmieszaków, łupiących pod flagą nacjonalis-

tyczną bandami całemi siedziby polskie. Ohydne napa dy i rewizje połączone z rabunkiem, są na porządku dziennym... Władze niemieckie patrzą na te zbrodnie przez palce.

Bojówki niemieckie grasują za białego dnia zupełnie bezkarnie. Dla rządu niemieckiego jest to poprostu skuteczny i doraźny środek pozbycia się nie wygodnych Polaków, którzy pod groźą teroru sprzedają oczywiście swe posiadłości i czempredziej uchodzą do Polski.

Niedosć jednak na tem, rząd niemiecki łupi emigrujących Polaków niby to w sprawie legalnej.

„Na podstawie ustaw, tak zwanych „Kapitalfluchtgesetz” i „Steuerfluchtgesetz” zatrzymują władze 50 — 80 pr. majątku Polaków, chcących przenieść się do Polski. Dzieje się to zupełnie bezprawnie, artykuł bowiem 91 i 278 traktatu pokojowego postanawiają wy-

rażnie, że obywatele Niemiec, optujący się za Polską mają prawo zebrać swój majątek i zwolnić wszelkich zobowiązań wobec dotychczasowego państwa.

„Kurjer Poznański” wzywa rząd polski, by nie niedbował swoich obowiązków bronięcia swych obywateli i w ogóle w stosunku do Niemiec okazywał więcej stanowczości.

„Jeżeli protesty, które wniesiono w Berlinie i do Rady ambasadorów w Paryżu nic nie pomogą musi się Polska schwytać środków odwetowych. Setki Niemców opuszczają bez przekońdy Polskę, wywołując za sobą cały swój majątek. W drodze represji zupełnie usprawiedliwionej można by im również połowę majątku przyaresztować, jeżeli rząd niemiecki swego bezprawnego postępowania wobec Polaków nie poniecha.”

3 parowe maszyny po 150 HP., o 160 obrotach, stojące, dwucylindrowe, wraz z **3 kotłami wodnoprarkowymi** na 10 atm., 134 metry kw. po wierzchni ogrzewalnej, z przegrzewaczem, **Heblarki** kompletne, poziome, dług. stołu 2,500 m | m, szerokość 560 m | m, 5011 r., **Frezarki** zwykłe i uniwersalne, **Szlifierki** zwykłe, uniwersalne i automatyczne, **Tokarnie i Wiertarki,** **Motory, Dynamomaszyny i Transformatory** posiada na składzie w różnych wielkościach

Dom handlowy i sprzedaż maszyn

Andrzej Fiszer

Warszawa, Marszałkowska 81-a. Telefony: 240-67 i 294-39.

Znanych powszechnie ze swej dobroci najlepszych ter-pentynowych past do obuwia

„GRUNWALD” i „SAN”

Wszelkie gatunki: atramentów, farb do pieczętek, płynnej gumy, tászu chłniskiego, „Svmol” do czyszczenia metali, dostarcza: — krajowa fabryka atram. i wyrobów chemicznych —

J. Lazaro w Poznaniu

Reprezentanci we wszystkich miejscowościach poszukiwani.

LECZNICA LEKARZY SPECJALISTÓW
Piotrkowska 17, drugie piętro.

9-10	choroby oczu	codziennie	dr. Garliński
10-11	choroby wewnętrzne	"	dr. Władziński
11-12	chor. skórne i wener.	"	dr. Butkiewicz
11-12	choroby kości	"	dr. Kugowski
12-1	chor. wewnętrzne i dziecinne (płuc i serca)	"	dr. Osiecki
6-7	choroby kobiece	"	dr. Ks. Jasiński
1/2-2/4	chor. chirurg. i kobiece	codziennie	dr. Artykiewicz
2-3	chor. skórne i wener.	pon. środa i piątek	dr. Skasiewicz
4-5	choroby nerwowe	codziennie	dr. Mittelstaedt
2-3	choroby oczu	prócz środy i soboty	dr. Michałski
3-4	chor. wewnętrzne i dzieci		dr. Jakiel

UWAGI: Lecznicę otwartą codziennie przez całą noc. Opłata 20 mk. Operacja i opatrunki wszelkiego rodzaju — od umowy

Pozew Edykalny

Arcybiskupi Sad Warszawski w Łodzi niniejszym wzywa p. Bohdana Wójcickiego, z pobytu niewiadomego, aby w dniu 6 października r. b. o godz. 3 po poł. stawił się w kancelarii sądu w sprawie separacyjnej. Sąd ostrzega p. Bohdana Wójcickiego, że jeżeli się nie stawi na dzień oznaczony będzie uważany za niepełnoletniego prawu (contumax). Sprawa będzie sądzona w jego nieobecności i od wyroku Sądu apelacja przysługiwać mu nie będzie.

Sędzia prosynodalny ks. Br. Sionicki. Notariusz S. J. ks. St. Wilk.

Ważne

Specjalne ceny dla Kooperatywy i spółek rolniczych „Najtańsze źródło”
bo w mieszk. prywatnym.

Piótno białe Korty
Madopolamy Sukna
Surówki Szewioty
Płóciénka Bostony
Purpur Welenka
Cajgi różne (w kraty desy)
Chustki Etaminy
Portjery Batysty

Ceny niższe
Dzielnia 34.
Hurt i Detal

Patrzeżne
konie

do zwożenia C E G Ł Y
Wiadomość w Administracji „Rozwoju”

ZĘBY

złote stare skupuje płace
najwyższe ceny KONSTANTYŃSKA 20 lewa of. cyna
parter NADRYCZNY.

Potrzebi
chłopcy lub dziewcz.
z kaucją do roznoszenia gazet. Zgłaszać się do „ROZWOJU”

Irena Gec-Markowiczowa
wznowiła przyjęcia
od 11-1 i od 4-7 w.
Cegielniana 23.

Ważne dla pań

Tania wyprzedaż!
Korzystajcie z okazji!!
tow. biały Korty
Madopolamy Bostony
Surówki Sukno
Płóciénka Szewioty
Barchany Welna
Purpur Etamina
Cajgi Welury
Chustki Flanelo

w resztkach poleca
M. BRYL Piotrkowska 56
w podwórzu 56

Są do sprzedania

drzewka owocowe różnego gatunku i szkółka
Przedz Iniana 55 II piętro.

2959-2

Pierwszorzędna warszawska pracownia
KARBOWANIA I PLISOWANIA SUKIEN
145 Piotrkowska 145 CH. HASSMAN
wykonanie obstalunków na poczekaniu
Ceny umiarkowane

Zagabiono portfel z pieniędzmi, dokumentami i kwitami w czwartek. Łaskawy znalazca raczy zwrócić na ul. Kilińskiego 193 do J. Skarżyńskiego, a pieniądze może sobie zatrzymać.
9928-2

Wieczerek Nepomucyna Srebrna dnia 53 zagabiła kartę naftową.

Cieślak Józefa Petersburska 52 zagubił paszport niem. wyd. w Biernacicach.
9955-3

Suszek Jan zagubił paszport polski wyd. w Piotrowie przez Centralny Obywatelski Komitet Polski.
9933-3

Sochala Tomasz zagubił paszport niem. wyd. Łodzi. Cegielniana 14.
9944-3

Heltmanowa Helena Wólczańska 112 zagubiła paszport polski wyd. w Łodzi, rodzinny niem. oraz 400 mk. Znalazcę proszę o zwrot paszportów za zatrzymaniem pieniędzy.
9940-5

Borowski Szczepan zagubił tymczasowy dowód osobisty wyd. w Łodzi. Nowo-Zarzewska 74.
9956-5

Ciechanowski Leonard zagubił legitymację chlebową na 3 osoby.
9934-1

Szulamis Lewi N Cegielniana 41. zagubił paszport niem. wyd. w Łodzi.
9932-5

POKÓJ umeblowany z elektrycznym ogrzewaniem przy redzinie. Odstąpienie dla dwóch uczennic lub uczni. ul. Gubernatorska N 31. m. 1 P.

